

MATERIALELE
Conferinței științifico-practice
„PERSPECTIVELE DE REZILIENȚĂ
A FAMILIEI ÎN CONTEXTUL
MULTIPLELOR CRIZE”

EDIȚIA A X-A

11 MAI 2023, CHIȘINĂU,
REPUBLICA MOLDOVA

Chișinău-2024
Stratum plus

Editarea volumului „Materialele Conferinței științifico-practice
‘Perspectivele de reziliență a familiei în contextul multiplelor crize’”
este realizată cu suportul financiar al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO
în cadrul programelor de participare UNESCO și a proiectului „Promovarea egalității de gen în
Moldova prin integrarea perspectivei de gen în familie și instituții de învățământ”

Publication of the volume “Materials of the Scientific-Practical Conference
‘FAMILY RESILIENCE PERSPECTIVES IN THE CONTEXT OF MULTIPLE CRISES’
is carried out with the financial support of the National Commission of the Republic of Moldova for
UNESCO within the UNESCO participation programs and the project “Promoting gender equality in
Moldova by integrating the gender perspective in the family and educational institutions”

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

“Perspectivele de reziliență a familiei în contextul multiplelor crize”, conferință
științifico-practică (10 ; 2023 ; Chișinău). Materialele Conferinței științifico-
practice “Perspectivele de reziliență a familiei în contextul multiplelor crize”, Ediția
a 10-a, 11 mai 2023, Chișinău / comitet științific: Luminița Drumea [et al.]. – Chi-
șinău : Stratum Plus, 2024 (Blitz Poligraf). – 226 p. : fig.

Antetit.: Universitatea de Stat din Moldova [et al.]. – Texte : lb. rom., engl., rusă. –
Rez. paral.: lb. rom.-engl., engl.-rusă. – Referințe bibliogr. la sfârșitul art. – Editat cu
suportul financiar al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO.
– 700 ex.

ISBN 978-9975-3651-5-4. – ISBN 978-9975-3651-6-1 (PDF).

37.0:316.356.2(082)=135.1=111=161.1

P 52

Scopul conferinței este de a reitera importanța instituției familiei și necesitatea abordă-
rii multidimensionale a acesteia, inclusiv din perspectivă socială și educațională, în ve-
derea asigurării stării de bine a membrilor familiilor, în special în contextul multiplelor
crize (pandemiei COVID-19, crizei umanitare generate de războiul în Ucraina, crizei
energetice).

* Responsabilitatea asupra conținutului articolelor revine în exclusivitate autorilor.
Selectarea și prezentarea informației, precum și opiniile expuse în această publicație aparțin au-
torilor/autoarelor și nu reflectă obligatoriu viziunea UNESCO.

Se distribuie gratuit.

© Universitatea de Stat din Moldova, 2024

© Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO, 2024

© Instituția Privată Publicație Periodică „Stratum plus”, 2024

COMITET ȘTIINȚIFIC:

Luminița DRUMEA, Doctor în filologie, Secretar General Adjunct al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO

Svetlana ANDRIEȘ, Coordonatoare de program, UN Women in Moldova

Felicia BECHTOLDT, Secretară de Stat, Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Valentina BODRUG-LUNGU, Doctor habilitat, profesor univ., Universitatea de Stat din Moldova, Președinta Gender-Centru

Valentina CHICU, Consilieră a Președintei Republicii Moldova în domeniul educației și cercetării

Otilia DANDARA, Doctor habilitat, profesor, Prim-prorector, Universitatea de Stat din Moldova

Dumitru DRUMEA, Președinte, Speranța'87, Moldova

Vladimir GUȚU, Doctor habilitat, profesor univ., decan, Facultatea Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova

Valeria PASCARU-GONCEAR, Doctor, lect. univ., Departamentul Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova

Lilia PASCAL, Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Viorica REABOI-PETRACHI, Doctor, lect. univ., Departamentul Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova

Igor ȘAROV, Doctor, conferențiar univ., rector, Universitatea de Stat din Moldova

Maia ȘEVCIUC, Doctor, profesor univ., șef, Departamentul Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova

Ana TARNOVSCHI, Doctor, conferențiar univ., prodecan, Facultatea Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova

Svetlana TOLSTAIA, Doctor, conferențiar univ., Departamentul Psihologie, Universitatea de Stat din Moldova

Carolina ȚURCANU, Doctor, conferențiar cerc., șef, Centrul de Cercetări Științifice „Politici educaționale și sociale”, Universitatea de Stat din Moldova

Tataiana UDREA, Manager de program, UN Women in Moldova

COMITET ORGANIZATORIC:

Valentina BODRUG-LUNGU, Doctor habilitat, profesor univ., Universitatea de Stat din Moldova, Președinta Gender-Centru

Vladimir GUȚU, Doctor habilitat, profesor univ., decan, Facultatea Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova

Aura MUTRUC, Universitatea de Stat din Moldova

Igor ȘAROV, Doctor, conferențiar univ., rector, Universitatea de Stat din Moldova

Maia ȘEVCIUC, Doctor, profesor univ., șef, Departamentul Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova

Ana TARNOVSCHI, Doctor, conferențiar univ., prodecan, Facultatea Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova

Carolina ȚURCANU, Doctor, conferențiar cerc., șef, Centrul de Cercetări Științifice „Politici educaționale și sociale”, Universitatea de Stat din Moldova

Miroslava VALIC, Universitatea de Stat din Moldova

Tehnoredactare: Carolina ȚURCANU

CUPRINS

Conceptul celebrării zilei internaționale a familiei 9

COMUNICĂRI ÎN PLEN

Andriana BÂTCA,
Ina SCATICAIOV
(Republica Moldova)

Măsurile statului de suport pentru
familiile cu copii

Viorica
REABOI-PETRACHI
(Republica Moldova)

Reziliența psiho-emoțională a ca-
drelor didactice în contextul crizei
umanitare

Svetlana TOLSTAI
(Republica Moldova)

Reziliența psiho-emoțională a
părinților în situații de urgență

Lucia FLIURȚA
(Republica Moldova)

Reziliența psiho-emoțională a
adolescenților în situații de urgență

Valeria
PASCARU-GONCEAR
(Republica Moldova)

Recomandări pentru acordarea
asistenței psihologice și pedagogice
refugiaților

Tatiana UDREA
(Republica Moldova)

Inițiative de susținere economică
a familiilor prin prisma de gen în
contextul crizelor

Dumitru DRUMEA
(Republica Moldova)

Importance of fighting GBV: why
is important to protect the women?

COMUNICĂRI ÎN ATELIER

E. АНДРЕЕВСКАЯ (<i>Republica Moldova</i>). Психологическая опасность образовательной среды для жизни и здоровья детей и подростков	13
Л. АНЦИБОР, Т. НОСОВА (<i>Republica Moldova</i>). Влияние ипповенции на психоэмоциональный статус и устойчивость женщин в период кризиса	21
V. BALERCĂ (<i>România</i>). Intervenția psihologului de familie în reglarea situațiilor de criză	29
M. BLÎNDUL (<i>Republica Moldova</i>). Influența familiei asupra modului sănătos de viață a copiilor	37
A.-R. BORȘ (<i>România</i>). Family-school partnership practices	43
Н. БРАЙЛЯН (<i>Republica Moldova</i>). Взаимосвязь асертивного поведения и уровня мотивации достижения успеха в учебной деятельности студентов вуза	49
F. CHEIA (<i>România</i>). Adaptarea curriculară pentru integrarea copiilor cu cerințe educative speciale (C.E.S) și schimbările de perspectivă generate de fenomenul globalizării	59
O. GROIȚĂ (<i>Republica Moldova</i>). Valorificarea consilierii în eficientizarea relațiilor cu familia la persoanele dependente de droguri	71
T. IVANOV (<i>Republica Moldova</i>). Strategii de reglare emoțională la supraviețuitoarele violenței în familie	85
C. L. LUNG (<i>România</i>). Rolul familiei în viața pacienților cu boli inflamatorii cronice și psihopatologie asociată	95
R.-M. LUPUȘOR (<i>România</i>), V. BODRUG-LUNGU (<i>Republica Moldova</i>). Rolul familiei în procesul de integrare a copilului cu autism în procesul educațional	103

L. MARGINEAN (<i>Republica Moldova</i>). Importanța promovării de către autorități a mesajelor cu privire la dreptul copiilor la o familie	109
В. ПАСКАРУ-ГОНЧАР (<i>Республика Молдова</i>). Рекомендации для оказания психолого-педагогической помощи беженцам	119
A. RACU, T. MUNTEANU (<i>Republica Moldova</i>). Noi viziuni asupra familiei care are în componență copii cu dizabilități.	129
O. RUDIC (<i>Republica Moldova</i>). Abordări internaționale de combatere a inegalităților de gen în contextul multiplelor crize recente, cu efect de ameliorare a impactului asupra familiei	139
M. SUCIAGHI (<i>România</i>). Rolul și implicarea familiei în îngrijirea pacienților spitalizați în secțiile de anestezie și terapie intensivă	153
S. TOLSTAIA (<i>Republica Moldova</i>). Reziliența psihologică a părinților în situații de urgență	163
M. TOMA (<i>Republica Moldova</i>). Importanța terapiilor individuale în demersul compensator și / sau recuperator al elevului cu C.E.S.	173
M. UNGUREANU (<i>România</i>). Soluții ale școlii pentru reziliența familiei. Eroii basmelor — modele de reziliență	183
D. VASILACHE (<i>Republica Moldova</i>). Teorii ale conceptului de cuplu: sinteze teoretice	191
H. WITTMAN (<i>Israel</i>). Teaching methods of multilingual education in schools. Motivation and multilingual education in schools	199
B. BEAUJOLAIS (<i>United State of America</i>), V. BODRUG-LUNGU (<i>Republica Moldova</i>). Empowerment self-defense as a strategy to promote family resilience in Moldova.	211
Д. ДРУМЯ (<i>Republica Moldova</i>). Роль НПО в продвижении института семьи и гендерном воспитании в контексте устойчивости семьи в период множественных кризисов (на примере деятельности НПО «Speranta'87 Moldova»)	219

CONCEPTUL CELEBRĂRII ZILEI INTERNAȚIONALE A FAMILIEI

Ziua Internațională a Familiei este marcată anual la 15 mai, în conformitate cu Rezoluția 47/237 din 20 septembrie 1993 a Adunării Generale a ONU. Prin adoptarea rezoluției respective, Națiunile Unite au confirmat angajamentul de a promova progresul social și standarde de viață mai bune pentru familiile din întreaga lume, sprijinând nu numai familiile, dar și culturile de pe glob.

Această zi oferă o oportunitate de a crește gradul de conștientizare cu privire la problemele legate de familii și de a fortifica cunoștințele despre procesele sociale, economice și demografice care le afectează. Obiectivul principal al acestei zile este de a evidenția importanța familiilor în cadrul societății și de a promova valorile majore ale familiei: dragoste, respect, egalitate, parteneriat, împărțirea responsabilităților casnice, prevenirea/ combaterea violenței în familie, concilierea vieții profesionale cu viața de familie, etc.

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 433 din 26.12.1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova, începând cu anul 2010, Ziua Familiei este consemnată ca sărbătoare la nivel național pe data de 15 mai. Guvernul, structurile de stat, APL, organizațiile non-guvernamentale, instituțiile de învățământ și persoanele fizice, etc. sunt încurajate să organizeze celebrarea Zilei pentru promovarea valorilor familiei.

În anul 2023 la nivel global Ziua de 15 mai are ca subiect: **Familiile și noile tehnologii**. Tehnologiile au devenit o parte componentă a existenței umane, atât cu impact negativ cât și cu impact pozitiv. În contextul, transformărilor sociale rapide, valorificarea acestora reprezintă instrumente valoros al dezvoltării durabile.

Reiterăm faptul că familia este unitatea de bază a societății. În familie din copilărie învățăm abilitățile esențiale de viață, care ne ajută să supraviețuim și să ne dezvoltăm pe tot parcursul vieții.

Pe parcursul ultimilor ani, ne-am confruntat cu diverse amenințări și nesiguranțe. În acest proces, am pierdut multe dar și am învățat și învățăm multe lucruri. Drept provocare dar și condiție a dezvoltării

Conferința științifico-practică
„PERSPECTIVELE DE REZILIENȚĂ A FAMILIEI ÎN CONTEXTUL MULTIPLELOR CRIZE”
11 mai 2023, Chișinău, Republica Moldova

umane se conturează capacitatea noastră de reziliență în plan personal, social și profesional, atât la nivel de familie cât și la nivel de societate.

În contextul celor menționate anterior, în vederea celebrării Zilei Familiei în 2023, se propune organizarea conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională la tema: **PERSPECTIVELE DE REZILIENȚĂ A FAMILIEI ÎN CONTEXTUL MULTIPLELOR CRIZE**. Evenimentul este organizat în colaborare dintre Universitatea de Stat din Moldova, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, UNESCO, UN Women, Platforma pentru Egalitate de Gen, Gender-Centru, HopeSperanta⁸⁷.

Scopul conferinței este de a reitera importanța instituției familiei și necesitatea abordării multidimensionale a acesteia, inclusiv din perspectivă socială și educațională, în vederea asigurării stării de bine a membrilor familiilor, în special în contextul multiplelor crize (pandemiei COVID-19, crizei umanitare generate de războiul în Ucraina, crizei energetice).

COMUNICĂRI ÎN PLEN

MĂSURILE STATULUI DE SUPORT
PENTRU FAMILIILE CU COPII

Andriana BÂTCA, Ina SCATICAILOV
Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Republica Moldova

REZILIENȚA PSIHO-EMOȚIONALĂ A CADRELOR DIDACTICE
ÎN CONTEXTUL CRIZEI UMANITARE

Viorica REABOI-PETRACHI, dr., lect. univ.
*Departamentul Științe ale Educației,
Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova*

REZILIENȚA PSIHO-EMOȚIONALĂ A PĂRINȚILOR
ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ

Svetlana TOLSTAIA, dr., conf. univ.
*Departamentul Psihologie,
Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova*

REZILIENȚA PSIHO-EMOȚIONALĂ A ADOLESCENȚILOR
ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ

Lucia FLIURȚA
AveCopii, Republica Moldova

RECOMANDĂRI PENTRU ACORDAREA ASISTENȚEI
PSIHOLOGICE ȘI PEDAGOGICE REFUGIAȚILOR

Valeria PASCARU-GONCEAR, dr., lect. univ.
*Departamentul Științe ale Educației,
Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova*

INIȚIATIVE DE SUSȚINERE ECONOMICĂ
A FAMILIILOR PRIN PRISMA DE GEN
ÎN CONTEXTUL CRIZELOR

Tatiana UDREA,
Manager de program, UN Women în Moldova, Republica Moldova

IMPORTANCE OF FIGHTING GBV:
WHY IS IMPORTANT TO PROTECT THE WOMEN?

Dumitru DRUMEA, dr.
Secretar General Speranța'87, Moldova, Republica Moldova

Empowerment self-defense as a strategy to promote family resilience in Moldova

B. BEAUJOLAIS, V. BODRUG-LUNGU

Family resilience can be hindered by the existence of violence within the family system. As is true for most parts of the world, domestic violence is prevalent in Moldova. Survivors of violence have an increased risk of experiencing negative health, education, and economic outcomes. In this article, we describe a novel intervention called Empowerment Self-Defense (ESD). ESD is based on the idea that self-defense is not only about learning physical techniques, but also about developing confidence and autonomy as psychological aspects necessary to face challenges, regardless of the circumstances. We explain how implementation of culturally-adapted ESD programs could promote family resilience by shifting social norms and attitudes, and improving outcomes for survivors and families in Moldova, and finally by decreasing rates of violence.

Keywords: *Empowerment self-defense, family resilience, violence prevention*

Împuternicire prin autoapărare ca strategie de promovare a rezilienței familiei în Moldova

B. BEAUJOLAIS, V. BODRUG-LUNGU

Reziliența familiei poate fi afectată de existența violenței în cadrul sistemului familial. Precum și în majoritatea părților lumii, violența domestică este răspândită și în Moldova. Supraviețuitoarele violenței au un risc sporit de a se confrunta cu probleme în materie de sănătate, educație și aspecte economice. În prezentul articol, descriem o intervenție inedită numită împuternicire prin autoapărare (Empowerment Self-Defense — ESD). ESD se bazează pe ideea că autoapărarea nu înseamnă doar învățarea tehnicilor fizice, ci și dezvoltarea încrederii și autonomiei ca aspecte psihologice necesare pentru a face față provocărilor, indiferent de circumstanțe. Noi explicăm modul în care implementarea programelor de ESD adaptate cultural ar putea promova reziliența familiei prin schimbarea normelor și atitudinilor sociale, și îmbunătățirea rezultatelor pentru supraviețuitoarele și familiile din Moldova, iar ca finalitate poate conduce la scăderea ratelor violenței.

Cuvinte cheie: *împuternicire prin autoapărare, reziliență familială, prevenirea violenței*

Introduction

Family systems have a critical role in the psychosocial, intellectual, and physical development and well-being of individuals across the lifespan [1]. From infancy and throughout childhood, families serve as a window to the larger society [2]. Though family systems can have a protective role, they can also be sources of violence and harm, which can have lasting effects throughout a lifetime.

Violence against women, girls, and children remains a significant concern worldwide. The situation in Moldova is like most places in that rates of violence against women are high. Since the age of 15, two out of five women (40%) have reported experience of physical and/or sexual violence at the hands of a partner or non-partner [3]. Of the women who said they have had a previous partner, 37% experienced one or more forms of violence by their previous partner. Among women with a current partner, 25% experienced violence perpetrated by their current partner. More than one in five women reported that they experienced a form of physical violence (usually in the form of slapping and beating) by an adult (usually their parents) before they were 15 years old [3, p. iii].

Rates of violence by non-partners were also high with 17 % of women overall reporting non-partner violence, and almost half (49%) reporting experiences of sexual harassment since the age of 15 [3, p.iii].

Most Moldovan women seem to be aware of the violence against women and children in their country. More than 75% of women in Moldova think that violence against women is common, “including 28% who think that it is very common. One-third (33%) personally know someone among their family and friends who has been subjected to domestic violence, and the same proportion know someone from their neighborhood who has been subjected to violence. Many have heard of services to help affected women; however, very few women have actually accessed those services” [3, p.iii].

Indeed, this awareness is reflected in the large-scale efforts and resources dedicated to combat family- and gender-based violence in Moldova, and the recent ratification of the Istanbul Convention, which is the Council of Europe Convention for preventing and combating violence against women and domestic violence.

Empowerment Self-Defense

As efforts to prevent gender-based violence and promote family resilience in Moldova continue, practitioners and policy-makers should

consider implementation of Empowerment Self-Defense (ESD), which is a violence prevention and sexual assault risk reduction program designed specifically for women. Self-defense training in general refers to any training aimed at teaching practical skills to avoid, deter, interrupt, or resist violence [4].

ESD is a distinct form of self-defense training—it is a feminist approach that teaches evidence-based and comprehensive skills while addressing the social context of violence. ESD classes focus on both preventing violence from happening and also responding to violence when it occurs. ESD curricula tend to focus more heavily on situations of assault instigated by acquaintances and intimate partners (because they occur more frequently), though situations of stranger assaults are also addressed [4; 5]. In addition to physical techniques (e.g., kicks, strikes, and releases from grabs, chokeholds, and pins), an emphasis is also placed on verbal assertiveness, boundary setting, personal awareness, and knowledge building (e.g., identifying signs of aggression and coercive tactics commonly used by offenders [4; 6].

Because women are assaulted most often by men they know (i.e., not strangers), ESD classes address the distinctive challenges of these situations, such as women's reluctance to harm those they know and/or are close to [5; 7].

Participants of ESD are empowered to choose among a range of options that work best for them in any given situation, and the comprehensive nature of ESD is intended to maximize freedom rather than restrict behavior and reinforce fear of violence [4; 6].

Using ESD to Promote Family Resilience

In this next section, we argue that ESD has potential to promote family resilience in Moldova by reducing rates of violence, empowering women, and improving health outcomes for women.

Existing policies, norms, and attitudes across the globe tend to position specific gender identities within imbalanced power structures that privilege men and subordinate women. These gender inequities and imbalances are a cause and a consequence of violence against women worldwide. As is common across many cultures, Moldovan women perceive their culture to be “a patriarchal society where men dominate at home, in the workplace and in the public sphere” [3, p. iv]. Similarly, Moldovan women hold a strong belief that they are expected to endure violence and be emotionally strong in the face of victimization.

A recent study found that over half of Moldovan women believe that family violence is a private matter, and similarly, nearly half endorse victim-blaming views and believe that psychological and sexual violence is considered normal in relationships [3, p. v]. It is critical that these dangerous myths that normalize and perpetuate violence be eradicated.

ESD could be an effective intervention to shift Moldovan women's beliefs about gender, violence, and victimization. ESD curricula encourage women to challenge and interrupt normative beliefs and attitudes. For example, women are encouraged to shed deeply ingrained assumptions that men are inherently and unstoppably stronger than women, and the false myth that men's violence cannot be stopped [4; 6]. The physical techniques taught in an ESD course are purposefully practical, easy-to-learn techniques that any woman, regardless of her size, strength, or ability can execute. In ESD courses, women learn and practice how to use the strong points of their bodies to strike vulnerable areas on an assailant's body, with an emphasis on the fact that every assailant, regardless of their size or strength, has vulnerable areas on their body (e.g., eyeballs, knees, groin, nose, solar plexus) [6].

By learning and practicing these techniques, students are able to transform their understanding about gendered bodies, in which women are socialized and assumed to be weak, passive, and submissive, and men are assumed to be dominant, strong, and aggressive [6; 8-11].

Throughout the duration of an ESD training course, students observe their classmates they initially perceive to be weak or small perform powerful verbal and physical techniques, and they themselves experience the effect of their own powerful strikes on handheld targets, heavy bags, or padded attackers. Some ESD courses culminate with each woman breaking a wooden board with a palm-heel strike or another physical technique. With these experiences, it is difficult for the students to continue believing the false, yet deeply ingrained narrative that women are inevitably weak [6]. This transformation affects the way students perceive their own bodies, the bodies of other women, and their overall perceptions about gender [6].

Another reason that ESD could be an effective intervention to promote family resilience is that ESD curricula focus on empowering women rather than restricting them [4; 6]. This is achieved in three ways.

First, many safety courses and non-ESD teach restrictive strategies that tell women what they should or should not do and place the burden

for safety on the woman (which also tends to reinforce victim-blame) [4; 11]. Alternatively, ESD presents empirical information about risks and strategies and then empowers women to make decisions for themselves based on their own personal situations [4].

Second, ESD empowers women by infusing into the curriculum the belief that women are worth defending and have the right to defend themselves [4]. Women are often socialized to consider the needs and desires of others as more important than their own [12], so learning to prioritize their own safety and their own needs is transformative and empowering for many women [4].

Third, ESD instructors acknowledge that there are likely to be survivors in every class. Instructors integrate this awareness into their pedagogy by acknowledging the experiences of survivors and affirming that no matter how they responded to the assault, a survivor did the right thing at the time because she successfully survived the assault. Affirming and honoring survivors in this way “can be a profound reframing of women’s experiences in a culture where victims are often blamed for provoking an assault and/or for the choices they make in responding to it” [4, p. 228].

Moreover, emerging evidence suggests that ESD may be an effective tool for helping survivors of violence heal from past experiences of trauma [11].

Conclusion

Preventing family violence and promoting family resilience will require multi-level approaches across individuals, policies, and systems.

The Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention), ratified by Republic of Moldova in October, 2021, focuses on several areas, obliging States Parties to the Convention to take a number of measures to act against violence against women and domestic violence. Prevention area includes commitments regularly run awareness-raising campaigns, train professionals in close contact with victims, include within teaching materials issues such as gender equality and non-violent conflict resolution in interpersonal relationships, set up treatment programmes for perpetrators of domestic violence and for sex offenders, work closely with NGOs, and involve the media and the private sector in eradicating gender stereotypes and promoting mutual respect [13].

Prevention efforts should address assumptions about gender within the family and seek to dismantle gender inequities that persist in the family context. With the positive outcomes linked to ESD—such as decreased rates of violence, shifts in beliefs and attitudes toward gender, and decreased self-blame among survivors of violence—implementing ESD programs for women and girls in Moldova could be one step toward shifting the culture around gender and violence and promoting resilience, empowerment, and wellbeing within families and society in Moldova.

Bibliography

1. Fingerman KL, Bermann E. Applications of Family Systems Theory to the Study of Adulthood. *Int J Aging Hum Dev*. 2000 Jul; 51 (1): 5—29.
2. Bronfenbrenner U. Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Dev Psychol*. 1986 Nov; 22 (6): 723—42.
3. *Well-being and safety of women OSCE-led survey on violence against women: Moldova — Results report*. Vienna: OSCE; 2019.
4. Hollander JA. Empowerment Self-Defense. In: *Sexual Assault Risk Reduction and Resistance* [Internet]. Elsevier; 2018 [cited 2022 Sep 27], p. 221—44. Available from: <https://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/B9780128053898000116>
5. Senn CY, Hollander JA, Gidycz CA. What Works? Critical Components of Effective Sexual Violence Interventions for Women on College and University Campuses. In: *Sexual Assault Risk Reduction and Resistance* [Internet]. Elsevier; 2018 [cited 2022 Sep 27], p. 245—89. Available from: <https://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/B9780128053898000104>
6. McCaughy M. *Real knockouts: the physical feminism of women's self-defense*. New York: New York University Press; 1997. 270 p.
7. Norris J, Nurius PS, Dimeff LA. Through Her Eyes: Factors Affecting Women's Perception of and Resistance to Acquaintance Sexual Aggression Threat. *Psychol Women Q*. 1996 Mar; 20 (1): 123—45.
8. Hollander JA. “I Can Take Care of Myself”: The Impact of Self-Defense Training on Women's Lives. *Violence Women*. 2004 Mar;10 (3): 205—35.
9. Hollander JA. Unsettling Gender: Empowerment Self-Defense Training and Interactional Expectations. *Rev Sci Soc*. 2021 Jun 15; (65): 56—65.
10. Thompson ME. Empowering Self-Defense Training. *Violence Women*. 2014 Mar; 20 (3): 351—9.
11. Beaujolais B. Beyond Sexual Assault Prevention: Targeted Outcomes for Empowerment Self-Defense. *J Interpers Violence*. 2022 Apr 8; 088626052210827.
12. Phillips LM. *Flirting with danger: young women's reflections on sexuality and domination*. New York: New York University Press; 2000. 253 p. (Qualitative studies in psychology).
13. *Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence*. Council of Europe Treaty Series. No. 210. Istanbul, 11.V.2011.

B. BEAUJOLAIS, V. BODRUG-LUNGU
Empowerment self-defense as a strategy
to promote family resilience in Moldova

Authors data

Brianne BEAUJOLAIS (*United State of America*). Fulbright Scholar USA, Moldova State University.

E-mail: briannebeaujolais@gmail.com

ORCID: 0000-0001-9700-7150

Valentina BODRUG-LUNGU (*Republic of Moldova*). Doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Departamentul Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: valbodrug@mail.ru

ORCID: 0000-0002-2957-2796